

PAPER DETAILS

TITLE: TÜRK-ALMAN MÜZİK SANATÇILARININ KULLANDIĞI LAKAPLARIN ETIMOLOJİK VE MORFOLOJİK İNCELEMESİ

AUTHORS: Dilek Turan, Derya Perk

PAGES: 43-49

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2954652>

10.33537/sobild.2022.14.1.4

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarih: 16.11.2022
Kabul edildiği tarih: 10.01.2023
Yayınlanma tarihi: 31-01-2023

Article Info

Date submitted: 16.11.2022
Date accepted: 10.01.2023
Date published: 31-01-2023

TÜRK-ALMAN MÜZİK SANATÇILARININ KULLANDIĞI LAKAPLARIN ETİMOLOJİK VE MORFOLOJİK İNCELEMESİ

AN ETYMOLOGICAL AND MORPHOLOGICAL ANALYSIS OF NICKNAMES USED BY TURKISH-GERMAN MUSIC ARTISTS

Derya PERK

Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih -Coğrafya Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, der@ankara.edu.tr

Dilek TURAN

Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Almanca Mütercim Tercümanlık A.B.D. , dilekt@hacettepe.edu.tr

Anahtar sözcükler

Onomastik; Lakap; Türk-Alman; Hip-Hop

Keywords

German Press, Bild Newspaper, Turks, Marginalization

Öz

Adbilim (onomastik), çevrede somut bir şekilde görülebilen ya da zihinle algılanabilen her şeyin adını, hem dilbilgisel açıdan hem de dil-düşünce, kültür ilişkisi açısından inceleyen bilim dalıdır. Adbilimin çalışma alanı oldukça geniş ve çeşitli olduğundan birtakım alt alanlara ayrılmıştır. Bu alt dallardan biri olan kişi adları bilimi (antroponomi); özel adları, soyadları veya lakap, mahlas gibi kişiye yakıştırılan adları değişik boyutlarıyla konu edinmektedir. Bu çalışmada öncelikle kişiye sonradan verilen ya da kişinin kendisi için uygun gördüğü, resmi olmayan adların genel özellikleri hakkında bilgi verilecek, inceleme kısmında ise çalışma için seçilen isimlerin kökeni ve yapısı incelenecektir. Bu bağlamda özellikle iki dilli olan Türk - Alman müzik sanatçılarının isimleri analiz edilmek üzere seçilmiştir. Kısıtlı örnekler ile bahsi geçen sanatçıların isimleri hakkında bilgi verilecek ve lakapların hem köken hem de yapısal özellikleri değerlendirilecektir. Bu çalışmada iki veya çok dilli örnekler olduğundan özel bir sınıflandırma yapılacaktır. Ayrıca lakaplar Hip-Hop kültüründen olacağından özellikle dil kullanımı bağlamında adların nasıl oluşturulduğu üzerinde durulacak ve ortaya çıkan dil değişiminde hangi fonksiyonların gözetildiği yorumlanacaktır.

Abstract

Onomastics is the science that studies names that can be seen in the environment in a concrete way or perceived with the mind, both in terms of grammar and the relationship between language, thought and culture. Because the field of study of onomastics is quite broad and diverse, it is divided into a number of subfields. One of these areas is the science of personal names (anthroponomy). These are personal names, surnames or nicknames, etc. with different dimensions. In this study, information is first given about the general characteristics of the informal names that the person will later be given or that the person considers appropriate for himself. In the examination part, the origin and structure of the names that were chosen for the person are then analyzed. For this purpose, the names of Turkish-German music artists who are bilingual were selected for analysis. Using limited examples, information is given on the nicknames of the named artists and their nicknames are considered according to their etymology and their structural characteristics. In this study, a special classification is made because it deals with bilingual or multilingual examples. Since the nicknames come from hip-hop culture, it is also emphasized how the names were formed, particularly in the context of multilingual language use, and which functions can be observed in the resulting language change.

GİRİŞ

Adbilim, (onomastik, eski Yunanca ὀνομαστική [ἐπιστήμη] onomastiké [epistémē] "isim bilimi" veya ὄνομα ὄνομα "isim"), kişi isimleri dâhil olmak üzere tüm özel isimlerin anlamını, kökenini, dağılımını (Antroponomastik) ve yer adlarını (Toponomastik) inceleyip çözümleyen disiplindir (Nübling, Fahlbusch ve Heuser, 2012: 17). Onomastik ayrıca su kütle adlarının, alan adlarının, dağ ve dağ sıralarının adlarının (oronimler), gök cisimlerinin adlarının (astronimler) da kökenini, yapısını ve gelişimini inceler. Bu noktada belirtilmelidir ki özel isimler genel cins isimlerinden (örn. Mars gezegeni) farklıdır (Nicolaisen, 1995: 384-393), cins isimleri sınıflandırma yapar (Debus, 1995: 393-399).

Canlıların, nesnelerin ve çevremizde gördüğümüz ve algıladığımız tüm olguların isimlendirilmesiyle ilgilenen Onomastik'i (Sakaoğlu, 2001: 9) her alanda mutlaka adlandırma, terminoloji ve sınıflandırma gerektiğinden dil bilimi dışında halk bilimi, toplum bilimi ve benzer bilim dal-larının altında incelemek mümkündür. Tüm olguların adlandırılmasında farklar gözetildiğinden Onomastik alt dallara ayrılmaktadır. Bunların arasında; yer adlarıyla ilgilenen yer adları bilimi (Toponymie), kişi adlarıyla ilgilenen kişi adları bilimi (Antroponymie), su adlarıyla ilgilenen su adları bilimi (Hidronymie) ve dağ adlarıyla ilgilenen dağ adları bilimi (Oronymie) bulunmaktadır. Çalışmanın alt yapısını oluşturan kişi adları bilimini (Anthroponymie) içerisinde ise asıl ad, soyadı, lakap, mahlas ve takma adlar incelenmektedir.

İsimler bir dilin, kültürün ve toplumun kısaca insanın aynası olduğundan bunu inceleyen onomastik, disiplinler arası bir araştırma alanına sahiptir. Özel isimlerle ilgilenen disiplinler arasında sosyoloji, psikoloji, pedagoji, felsefe, kültürel antropoloji, etnoloji, tarih, hukuk, teoloji, biyoloji ve genetik yer alır (Nübling, Fahlbusch ve Heuser, 2012: 14). Örneğin sosyolojik ve toplumdilbilimsel (sosyo-linguistik) yaklaşımda, isim vermede sosyo-kültürel motivasyonların yanı sıra özel isimlerin prestiji de incelenmektedir. Tarih araştırmalarında, yer adları (toponimler) bir yerin yerleşim tarihini yeniden oluşturmaya yardımcı olmak için kullanılabilir. Kimi araştırmalarda da Tanrı isimlerinin (teonimler) etimolojik yorumu, birbirlerinden uzak yaşayan halkların dini fikirleri arasındaki ilişkileri ortaya çıkarabilmektedir (Bauer, 1995: 12).

Almanya'da verilen ad ve soyadlarının tahsisi tüm eyaletlerde yasal kısıtlamalara ve düzenlemelere tabi olduğundan bu tür adlar yasal açıdan önemlidir (Bauer, 1995, 13). Ayrıca aile isimleri, insan genetiği açısından da ilgi çekicidir. Mesela Y kromozomu belirli fiziksel özelliklere işaret eder. Buna göre yapılan bir araştırmada Schmidt (demirci) ve Schneider (terzi) lakabını taşıyan erkek çalışanlarda fiziksel açıdan önemli farklılıklar bulunmuş, "Schmidt" soyadını taşıyan kişilerin demirci mesleğine uygun daha güçlü bir fiziğe sahip olduğu doğrulanmıştır (Kunze, 2003: 189).

Onomastik belirtildiği üzere görülen, algılanan ya da zihinsel olarak tasarlanan her türlü olgu ve nesnenin adıyla ilgilenen bilim dalı olup dilbilimin alt alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Adlar elbette tek yönleriyle ele alınamayacağından dil çalışmalarının dışında aynı zamanda folklor, kültür tarihi, antropoloji, coğrafya, dilbilim, edebiyat, etnografya, felsefe ve teoloji, sosyoloji, sosyal psikoloji, tarih, psikoloji olmak üzere çok sayıda disiplinle de ilişki içindedir. Bunun sebebi ise adların gereksinim ve istek üzerine tarih, köken, oluşum, değişim süreci, sosyo-kültürel özellikler, yayılma alanı, yapı, işlev açısından da incelenebilmeleridir. Her ne kadar yoğunlukla kişi adları üzerinde durulsa da günümüzde bitki, hayvan, veya marka gibi tür adları da yaygın olarak incelenmektedir. Bu adlandırmaların incelemesinde üzerinde durulan diğer noktalar zaman içerisinde oluşan anlam ve transkripsiyon değişimleri, gösterge ve obje arasındaki anlamsal ilişki, bu adların yaygın olarak kullanıldıkları alanlar ve yazılı ya da sözlü kullanım sıklıklarıdır.

Antronomi kelimesi Yunanca *anthropos* "adam/insan" ve *onoma* "ad" sözcüklerinin birleşmesinden oluşur. Bu bilim dalı insanların kullandığı kişi adları, soyadlar, göbek adları, takma adlar, lakaplar, mahlaslar, rumuzlar, unvanlar, sülale adları gibi tüm ad türlerini incelemektedir. Bu çalışmalar yürütülürken köken, dil, tarih ve milli-kültürel açıdan ele alındıkları da bilinmektedir. Zira Zengin'e (2014:123) göre kişi adlarının oluşumu bireysel, toplumsal, ekonomik ve kültürel etkileşimler ile bağlantılıdır. Bunun dışında ad seçimi ile ilgili olarak Aksan (2009: 115) daha çok olumlu ve olumsuz çağırışının önemini vurgulamaktadır ve ad seçiminde beğeni duyulan adların verilmesi hususu üzerinde durmaktadır. Aktay (2019:35) ise ad vermenin bambaşka bir boyutunu tartışmakta ve ad vermenin bireyler arasındaki iletişimi güçlendirebileceğini ve bireyleri sosyalleştirme işlevine hizmet ettiğini ifade etmektedir. İşte bu ve benzeri farklı bakış açıları alanın çok yönlülüğünün göstergesidir ve disiplinler arası çalışmalara konu edilmesine yol açan özelliklerinden yalnızca bazılarıdır.

Adbilim Odağında Lakaplar

Lakap, Arapça *lkb* kökünden gelen *lakab* لقب "künye, soyadı" sözcüğünden gelmekte (Şahin, 2019: 38) ve kendi grup kültürü tarafından kişilere çeşitli özelliklerinden dolayı adlarından bağımsız olarak takılan ad anlamına gelmektedir (Boyras, 1998: 3-6); ayrıca kişinin kendi adından sonra kişiyi olumlu ya da olumsuz nitelemek için verilen addır (Keskinkılıç, 2014: 1) ancak Özkan'a (2016:180) göre kişi adları ile kullanılan lakaplar da bulunmaktadır, bazıları ise direkt adın yerine geçen tanımlayıcı sözlerdir (akt. Keskin, 2021: 54 – 62).

Lakaplar (takma ad) Onomastik açısından oldukça ilginç bir çalışma alanı oluşturmaktadır. Arapça kökenli bir kelime olan Türkçe *lakap*, "bir kimseye ya da bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan ad" (Türkçe

Sözlük, 2005), “bir kimsenin temsil ettiği makam veya göreviyle ilgili olarak anıldığı ad ya da sıfat, hükümdarlık alameti” (İslamsiklopedisi.org.tr, erişim tarihi: 27.07.2022) şeklinde tanımlanmaktadır.

Türkçe Sözlük'te lakap; “Bir kim-seye, bir aileye adından ayrı olarak sonradan takılan, o kimsenin veya ailenin bir özelliğinden kaynaklanan ad” (TDK 2011: 1572) olarak açıklanmaktadır. Aynı şekilde farklı kültürlerde de bu eski geleneğe rastlanmaktadır. Genel olarak özellik belirten lakapların bazıları ise olumsuz nitelermeler barındırmakta ve anlamsal olarak küçümseme, hor görme veya ötekileştirme de ifade edebilmektedir. Bu sebeple lakaplar sosyo-psikolojik durumların da göstergesidir (Toygar 1979: 223-231).

Adbilim içerisinde yapılan sınıflandırma tür adları alanı ve özel adlar alanı olmak üzere ikiye ayrılır. Lakaplar ise özel adlar alanında bulunan kişi adları altında, yakıştırma adlar olarak incelenmektedir. Bu başlık altında ayrıca sanatçılara verilen mahlaslar, yine bir takma ad olarak bilinen müstearlar, aşıkların kullandığı tapşırmalar ve gizlilik içeren rumuzlar da bulunmaktadır (Boyras, 1998: 2; Zengin, 2014: 15-19). Kişi adları ise doğum ile birlikte verilen gerçek ad, soyad, göbek adı ve kişiye sonradan verilen unvan, hitap adı, takma ad, san, mahlas, nickname, kullanıcı adı veya lakap gibi adlar arasında ayrışır (Zengin, 2014: 19).

Lakap takma nesilden nesile aktarılan bir gelenek olup günümüzde hala yaygın olarak icra edildiği görülmektedir. Devam eden bir gelenek de sülale veya aile reisinin adına istinaden tüm aileye takılan lakaplardır ki bunlar da aile adları olarak değerlendirilmekte ve antroponimler altında yer almaktadır. Bunun yanı sıra soyadlarının da yine bu gruba dâhil edildiği bilinmektedir. Bir diğer önemli husus ise kimi yer adlarının da lakap ya da unvanlara dayandığı ve bu sebeple antroponimik bir durum söz konusu olduğudur (Şahin, 2019: 111).

Özetle asıl adlar çocuklara doğumlarından sonra ebeveynleri tarafından farklı motivasyonlarla verilen adlardır. Oysa ki lakaplar tamamen doğumdan sonraki süreçte çocuğun varlık göstermesiyle birlikte oluşmaktadır. Yani çocuk ya da yetişkinin sergilediği bir davranış, bir eylem, fiziki durumu, ruhsal hali ya da bir söyleminden yola çıkarak takılan adlardır ve tamamen kişinin kendisiyle bağdaşmakta, hatta bazı durumlarda kendinden kaynaklanmaktadır. Böylece kişilerin lakapları üzerinde etkili olduğu söylenebilir (Keskin, 2021: 56). Aynı şekilde sanatçılara da lakaplar takıldığı bilinir. Bu bağlamda dikkat edilmesi gereken husus lakapların isim değişikliğinden farklı olduğudur. Zira kimi sanatçılar kendi isimlerini farklı sebeplerden dolayı gizli tutarak sahne adı olarak da adlandırılan isim ve soyisimleri kullanmaktadır. Bahsi geçen lakaplar ise değişiklik yapılmış olsun ya da olmasın ad ve soyadlarından bağımsız olarak toplum ya da kendi çevresi tarafından belirlenen adlardır. Lakap

kullanımının Hip-Hop kültüründe de yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir ve neredeyse tüm rap müzik sanatçılarından bir lakabı bulunmaktadır. Hatta bu kişiler şarkı sözlerinde de birbirlerine atıfta bulunurken bu lakapları kullanmaktadır. Diğer başlıkta incelenecek olan Türk-Alman müzik sanatçılarından da bu duruma sıkça rastlanmaktadır. Hip-Hop kültürüne ait bir tavır olarak da nitelendirilebilecek bu ad değişimi, iki dilli bu şarkıcıların dil kullanımı ve üslupları ile birleşerek farklı ad oluşum örnekleri sunmaktadır.

Türk-Alman Müzik Sanatçılarının Kullandığı Lakapların İncelenmesi

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, Türk-Alman müzik sanatçılarından kullandıkları lakapların dilsel ve yapısal boyutunu incelemektir. Bu sınıflandırma ve inceleme ayrıca farklı sosyo-kültürel çalışmalara da ışık tutmayı amaçlamaktadır (bkz. Turan 2019, Perk 2020).

YÖNTEM

Bu çalışmada, Türk-Alman müzik sanatçılarından kullandıkları lakaplar, öne çıkan bir sınıflandırma (Parlak Kalkan, 2020: 199-2023) ışığında incelenmiştir. Ancak isimlerin özellikleri gereği sınıflandırmadaki tüm başlıklara yer verilmemiştir. Ayrıca çalışmanın amacı adların yapısını ve kökenini ve bu bağlamda görülen dil değişiminin fonksiyonunu incelemek olduğundan isimler hem morfolojik hem de çok dillilik bakış açısıyla ele alınmıştır.

LAKAPLARIN SINIFLANDIRILMASI**Tablo 1:** Lakapların yapı ve köken bakımından sınıflandırılması.

Yapı bakımından lakaplar	
a. Basit yapılı lakaplar	Cartel
b. Türemiş yapılı lakaplar	Ercandize
c. Birleşik yapılı lakaplar	Apache 207 Haftbefehl Karakan Killa Hakan Kool Savas Summer Cem Ufo361
d. Kısaltmalar	Alpa Gun Eko Fresh Erci E. Mero Ufo361
e. Diğer lakaplar	Automatikk Jazn Kool Savas Apache 207 Ufo361
Köken bakımından lakaplar	
a. Tamamı Türkçe lakaplar	Erci E. Karakan Mero Ufo361
b. Tamamı yabancı lakaplar	Apache 207 (Almanca) Automatikk (Almanca) Cartel (İspanyolca) Haftbefehl (Almanca)
c. Türkçe ve yabancı lakaplar	Alpa Gun (Türkçe-İngilizce) Eko Fresh (Türkçe-İngilizce) Ercandize (Türkçe-İngilizce) Killa Hakan (İngilizce – Türkçe) Kool Savas (İngilizce – Türkçe) Summer Cem (İngilizce – Türkçe)
d. Diğer	Jazn

Yukarıdaki tabloda yapılan sınıflandırmada lakaplar öncelikle yapıları bakımından, ikinci aşamada ise kökenleri bakımından ayrıştırılmıştır. Bazı lakaplar özellikleri bakımından tabloda bir defadan daha fazla bulunmaktadır ve her yapısal yönleriyle değerlendirilmektedir. Bu bağlamda tabloda ilk ayırmada karşımıza çıkan Cartel adı üzerinde durulacaktır. Bu adın anlamı Türkçe “kartel” yazılışı ile TDK’da “*Tekelci sermaye piyasasında, birtakım ticaret, üretim kuruluşlarının, genellikle kazanma veya başka kuruluşlara karşı tutunabilme vb. amaçlarla aralarında kurdukları dayanışma birliği*” olarak açıklanmakta ve Fransızca *cartel* kelimesinden geldiği belirtilmektedir. Duden (web) sözlüğünde ise Almanca “Kartell” kelimesi bir ekonomi terimi olarak açıklanmaktadır. Sözlüğe göre başlangıçta turnuvadaki savaş koşullarına ilişkin yazılı anlaşma anlamına gelen kavram, zaman içerisinde anlam değiştirerek yazılı sözleşme (savaşan taraflar arasında) anlamını da almıştır. Kelimenin kökeni sözlükte Fransızca *cartel*, İtalyanca *cartello* ve Latince *charta*’ya dayandırılmaktadır. Ancak Real Academia Española adlı İspanyolca sözlükte kelime “Cartel” yazılışıyla yasadışı bir organizasyon anlamına gelmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak basit yapılu bu adın transkripsiyonu sebebiyle İspanyolcadan geldiği varsayılmaktadır.

Sıralamada yer alan bir diğer lakap ise Ercandize’dir. Türkçe Ercan adına İngilizcede sıfatlara ve isimlere “oluşturmak, yapmak” anlamını veren geçişli fiili oluşturmak için kullanılan “-ise/-ize” son eki eklendiği varsayılmaktadır. Burada görülen durum, adı oluşturan yapısal elemanların birden fazla dilden oluşmasıdır. Bu bilgiler ışığında türemiş yapılu lakaplar içerisinde örneklendirilen Ercandize lakabının Türkçe ve İngilizcenin yapısal elemanlarının bağlanmasıyla oluştuğu söylenebilir. Bu noktada lakap içerisindeki dil değişiminin insanların ilgisini çekmek amacını taşıdığı düşünülmektedir. Bu ise, aslında cümle ve söz öbekleri içerisindeki dil değişimine ait bir fonksiyon olarak bilinen metalinguistik fonksiyonun (Alm. Metalinguistische Funktion) (akt. Banaz, 2002: 71) ad oluşturmadaki kullanımına örnek oluşturmaktadır.

Birleşik yapılu lakaplar kısmında ise yedi sanatçı örneği sunulmaktadır. Sıralamada ilk sırada bulunan müzik sanatçısının Apache lakabı transkripsiyonu dikkate alındığında Almanca bir kelime olup Amerika’da yaşayan Kızılderili topluluğuna işaret etmektedir. Ancak sanatçının dpa’daki (2022) beyanına göre bu adın özel bir kullanım amacı bulunmamaktadır ve 207 sayısının anlamı da sıklıkla yanlış bir şekilde tahmin edilmektedir. Sanatçı bu sayının anlamının bir sır olarak kalacağını bildirmektedir. Böylece kullanılan adın Almanca ve bir ad ile bir rakamdan oluşan birleşik yapılu bir lakap olduğu belirtilebilir. Örneklerden ikincisi Haftbefehl (T. Tutuklama emri) lakabıdır. Lakap, Almanca kelime “Haft” (T. tutuklama) ve “Befehl” (T. emir) kelimelerinin birleşiminden oluşmaktadır. Tamamen Türkçe bir birleşik yapı örneği ise Karakan lakabıdır. Zira bu ad,

kara ve kan kelimelerinden oluşmakta ve herhangi başka yapısal bir özellik göstermemektedir. Killa Hakan adı ise İngilizce Killa (T. katil) kelimesinden ve Türkçe kökenli Hakan adından oluşmaktadır. Bu noktada Killa kelimesinin İngilizce transkripsiyonunun killer (‘kıl’) olduğu belirtilmelidir. Diğer bir örnek olan Kool Savaş adında da benzer bir oluşum bulunmaktadır. Bu lakap da İngilizce “cool” (T. serin/harika) kelimesinden ve Türkçe Savaş adından oluşmaktadır. Bu noktada belirtilmelidir ki lakabın yazılışında “c” harfi yerine “k” ve “ş” harfi yerine “s” harfi kullanılmıştır. Bu noktada Türkçedeki fonetik transkripsiyonu (ʃ) olan “ş” sesinin ortografiye bağlı olarak Almancada “sch” ve İngilizcede “sh” şeklinde de yazılabileceği ve bu durumun tamamen sanatçının tercihi olduğu belirtilmelidir. Summer Cem ise bu başlık altındaki bir diğer örnektir. Bu lakabın İngilizce “summer” (T. yaz) kelimesinin ve Türkçe Cem adının birleşimi olduğu görülmektedir. Gerçek adı Ufuk olan bir diğer sanatçının lakabı ise Ufo361’dir. Bu örnekte Ufo’nun gerçek adın bir kısaltması olduğu varsayılabılır. Sanatçının lakabına eklenen 361 rakamı ise 36 ve 61’in birleşimidir. 61, Kreuzberg’in ikinci posta kodu iken 36 sayısı eski Kreuzberg’i simgelemektedir (Rahmlow, 2019). Bu özelliği ile bu lakap da tıpkı Apache207’de olduğu gibi bir bileşik yapıya sahiptir. İki farklı dilden veya bir rakam eklenerek oluşturulan bu birleşik yapılu lakaplar ayrıca bir içeriğin önemini vurgulamak için kullanılan temas kurucu (Alm. Phatische Funktion) ve metalinguistik bir fonksiyonu (akt. Banaz, 2002: 71) da üstlenmektedir.

Kısaltma da yaygın olarak kullanılan lakap biçimleri arasında yer almaktadır. Bu çalışmada örneklendirilen Alpa Gun, Eko Fresh, Erci E., Ufo361 ve Mero adları bunu kanıtlar niteliktedir. Zira tüm lakaplar sanatçıların ad veya soyadlarının kısaltmalarından oluşmaktadır. Alper’in kısaltması olan Alpa’nın yanına İngilizcede silah anlamına gelen “Gun” kelimesi eklenmiştir. Ekrem’in kısaltması olan Eko adının devamına ise Türkçede taze anlamına gelen İngilizce “Fresh” kelimesi getirilmiştir. Erci E. örneğinde ise sanatçının hem adında hem de soyadında bir kısaltmaya gidilmiştir (Ercüment Ergün). Mero olarak bilinen sanatçının lakabı ise sadece Meral soyadının kısaltmasıdır. Birleşik yapılu lakaplara örnek gösterilen Ufo361 adı da yine bir ön adın kırpılması olup bu başlık altında da değerlendirilebilmektedir. Görüldüğü üzere adlar kısaltılarak lakaplar oluşturulmakta ve kimi örneklerdeki gibi farklı dillerden eklemeler yapılmaktadır. Bu dil geçişlerinin de diğer çok dilli örneklerde olduğu gibi temas kurucu ve metalinguistik bir fonksiyon üstlendiği ve sadece dilsel bir eksiltmeye hizmet etmediği söylenebilir.

Çalışmaya örnek arayışında karşımıza çıkan ve baz alınan sınıflandırma içerisindeki başlıklar altında değerlendirilmeyecek lakaplar ise diğer lakaplar altında incelenmiştir. Bu noktada özellikle transkripsiyonu göze çarpan örnekler bulunmaktadır. Bu örnekler arasında ilk sırada Automatikk lakabı bulunmaktadır. Zira bu kelime

Almancada “Automatik” şeklinde yazılmaktadır. Aynı şekilde Jazn lakaplı sanatçı da Yasin adının ilk hecesini Almanca fonetik yazı ile oluşturmuştur. Diğer lakaplar başlığı altına alınabilecek diğer lakaplar arasında Apache 207 ve Ufo361 bulunmaktadır.

Sonuç

Lakaplar, insanlara belirli özelliklerine bağlı olarak verilen/yakıştırılan adlardır. Bu adlar genelde kişiye hitap edilirken kullanılır ve kişi hakkında bilgi taşıyıcı unsurlardır. Çoğu lakap kişi hakkında dinî, etnik, meslek, memleket, fiziksel vb. bilgiler verebilmektedir ve bu sebeple incelemeye oldukça yararlı bir konudur. Lakapların incelendiği alan ise onomastik, yani adbilimdir. Farklı isim türlerini inceleyen bilim dalı, lakaplar üzerinde de durmaktadır. Bu çalışmada olduğu gibi adbilimde lakapların kökeni, yapısı, değişimi gibi çeşitli konular üzerinde durulmaktadır. Kapsamı oldukça geniş olan alanı kısıtlamak ve bir çerçeve belirlemek adına bu çalışmada Türk-Alman müzik sanatçılarının lakaplarından örnekler sunulmuş ve bunlar kökeni ve yapısı gereği incelenmiştir. Yapılan çalışmanın sonucunda şu sonuçlara varılmıştır: İki veya çok dilli olan sanatçılar farklı dil öğelerini birleştirerek lakaplar oluşturmuştur. Örneklerde köken bakımından salt Türkçeden, tamamı Almanca ya da yabancı bir dilden veya Türkçe ve Almanca veyahut yabancı bir dilin birleşiminden oluşan lakapların üretildiği görülmüştür. Bu noktada belirtilmelidir ki bu çalışma içerisinde her ne kadar sanatçılar iki dilli olsa da, şahsi isimlerinden yola çıkarak, Türkçe kaynak dil olarak kabul edilmiş ve isimler sınıflandırılırken tabloya bu şekilde işlenmiştir. Dikkat çeken bir diğer unsur isimlerin transkripsiyonu olmuştur. Türk alfabesine uygun yazım şekillerine rastlansa da bazı örneklerde Almanca (örn. Jazn), hatta İngilizce (örn. Ercandize) transkripsiyonlara rastlanmaktadır. Yapıları gereği ise lakaplar oldukça çeşitlilik göstermiştir. Basit yapıli isimlere örnek Cartel ismidir. Bunun dışında Ercandize da olduğu gibi bir son ek getirilerek oluşturulmuş türemiş lakaplarda görülmektedir. Oldukça sık rastlanan yapı ise birleşik yapıli lakaplar olmuştur. Aynı ya da bitişik yazılan bu lakapların isim+isim veyahut isim+rakamdan oluştuğu görülmektedir. En çok dil değişimi de bu yapı biçimi altında ortaya çıkmaktadır. Zira çok sayıda örnekte isimlerden biri Türkçe diğeri farklı bir dilden oluşmuştur. Lakapların yapısal sınıflandırılmasındaki diğeri grup ise kısaltmalardır. Bu noktada göze çarpan isim oluşturma yönteminin kırpma olduğu söylenebilir. Sanatçılar, Türkçe asıl ad veya soyadlarını kısaltmış ve tercihen Almanca transkripsiyona uygun biçimde yazıya dökmüştür. Sonuç olarak şarkı metinlerini genelde iki veya daha fazla dilden oluşturdukları ve code - switching kullandıkları bilinen Hip-Hop kültürü müzik sanatçıları bu dil değişimini lakaplarında da kullandıkları görülmektedir. Hepsini için geçerli olmasa da çoğu sanatçı farklı dillere ait yapı veya sözcükleri bir araya getirip lakaplarını oluşturmuştur. Yaptıkları sanatı

ve metinleri adlarında da vurgulamak için silah veya otomatik gibi metaforlar kullanan söz sanatçıları lakap oluşturmada da dil oyunlarına oldukça hakim olduklarını göstermektedir.

Kaynakça

- Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil*. Ana Çizgileriyle Dilbilim (1. 2. 3. Ciltler). Ankara: TDK.
- Aktay, Ş. (2019). Rus Antroponimisi: Kuramlar ve Uygulamalar. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Banaz, H. (2002). Bilingualismus und Code-switching bei der zweiten türkischen Generation in der Bundesrepublik Deutschland. Sprachverhalten und Identitätsentwicklung. Essen: Linguistik Server.
- Bauer, G. (1995). *Namenforschung im Verhältnis zu anderen Forschungsdisziplinen*. In: Ernst Eichler, Gerold Hilty, Heinrich Löffler, Hugo Steger, Ladislav Zgusta (Hrsg.): *Namenforschung. Ein internationales Handbuch zur Onomastik*, Bd. 1 (= HSK 11.1), 8–23.
- Boyraz, Ş. (1998). Lakaplar Konusunda Bazı Dikkatler ve Bir Yöre Örneği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 8:107-138.
http://turkoloji.cu.edu.tr/ HALKBILIM/seref_boyraz_lakaplar_bir_yore_ornegi.pdf, ss. 1-19. (Son Erişim: 12.04.2021)
- Debus, F. (1995). Soziolinguistik der Eigennamen. Name und Gesellschaft (Sozio-Onomastik). In: Ernst Eichler, Gerold Hilty, Heinrich Löffler, Hugo Steger, Ladislav Zgusta (Hrsg.): *Namenforschung. Ein internationales Handbuch zur Onomastik*, Bd. 1 (= HSK 11.1), 393–399.
- Duden. Erişim Tarihi: 20.11.2022, <https://www.duden.de/rechtschreibung/Kartell>
- dpa (23.09.2022) *Rapper Apache 207 und die Liebe zur Heimat per Tattoo*. Erişim Tarihi: 20.11.2022, <https://www.wn.de/welt/leute/rapper-apache-207-und-die-liebe-zur-heimat-per-tattoo-2633826>
- Keskin, A. (2021). “Adbilim Odağında Lakaplar ve Lakaplarla Karıştırılan Başlıca Terim ve Kavramlar”. *Eurasscience Journals*. Avrasya Terim Dergisi, 2021, 9 (2): 54 – 62.
- İslamansiklopedisi (27.07.2022, <https://islamansiklopedisi.org.tr/unvan>)
- Keskin, A. (2021). “Adbilim Odağında Lakaplar ve Lakaplarla Karıştırılan Başlıca Terim ve Kavramlar”. *Eurasscience Journals*. Avrasya Terim Dergisi, 2021, 9 (2): 54 – 62.
- Keskin, E. (2014). Sultanî Lakaplar (veya Devletlû ve Saadetlû Lakaplar). *Acta Turcica*, “Kültürümüzde İsim”, 6/1 (1), 1-22.
https://actaturcica.files.wordpress.com/2020/01/vi_i_a_09.pdf (Son Erişim: 12.04.2021)

- Kunze, K. (2003). *DTV-Atlas Namenkunde. Vor- und Familiennamen im deutschen Sprachgebiet*. 4., überarb. u. erw. Auflage. München.
- Nübling, D., Fahlbusch, F. ve Heuser, R. (2012): *Namen. Eine Einführung in die Onomastik*. Tübingen.
- Nicolaisen, W. F. H. (1995). "Name and Appellative." In: Ernst Eichler, Gerold Hilty, Heinrich Löffler, Hugo Steger, Ladislav Zgusta (Hrsg.): *Namenforschung. Ein internationales Handbuch zur Onomastik*, Bd. 1 (= HSK 11.1), 384–393.
- Özkan, N. (2016). Adlandırma Yöntemi Olarak Lakaplar ve Büyükkışla'daki Örnekleri. *I. Uluslararası Bozok sempozyumu bildirileri* kitabı içinde (C. 3, ss. 180-189).
<https://bozoksempozyumu.bozok.edu.tr/dosya/cilt3.pdf> (Son Erişim: 12.04.2021).
- Parlak Kalkan, G. (2020). Dil bilimsel açıdan lakaplar: Kilis yöresi örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö8): 199-223.
- Perk, D. (2020). "Ein linguistischer Beitrag zu den Erscheinungsformen und Funktionen des Codeswitchings in ausgewählten türkisch-deutschen Songs." *Literatur und Medien / A Literary Approach to Media*. Perk, Derya; Çerçioğlu, Ceren, Editör, Dr. Kovac Verlag, Hamburg, 63-80.
- Rahmlow, A. (09.11.2019). *Zahlen im Hip-Hop Von Postleitzahlen und Festnetznummern*. Erişim Tarihi: 04.12.2022,
<https://www.deutschlandfunk.de/zahlen-im-hip-hop-von-postleitzahlen-und-festnetznummern-100.html#:~:text=Der%20Vollst%C3%A4ndigkeit%20halber%3A%20361%20ist,der%20Berliner%20Postleitzahlen%20Rapper%20lang>
- Real Academia Española. Erişim Tarihi: 20.11.2022,
<https://dle.rae.es/cartel>
- Sakaoğlu, S. (2001), *Türk Ad Bilimi I/Giriş*, Ankara, 156 s., TDK Yayınları: 780.
- Şahin, İ. (2019). *Adbilim*. Ankara: Pegem Akademi (4. Baskı).
- TDK (2011). *Türkçe Sözlük*. (haz. Ş. Halûk Akalın vb.) Ankara: TDK Yayınları: 549.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Erişim Tarihi: 20.11.2022,
<https://sozluk.gov.tr/>
- Toygar, K. (1979). "Türkiye'de Öğ-rencilerin Öğretmenlerine Taktıkları Adlar", *Türk Halkbilimi Araştırmaları Yıllığı-1977*, Ankara, 223-231, KB MİFAD Yayını.
- Turan, D. (2019). "Von der Sprache zur kulturellen Zugehörigkeit. Eine Neu-Orientierung in deutsch-türkischen Hip-Hop-Texten." *Academic Studies in Philology* - 2019/2, Prof. Dr. Zehra Göre, Editör, IVPE, Cetinje, 94-121.
- Zengin, D. (2014). *Türk Toplumunda Adlar ve Soyadları. Sosyo-kültürel ve Bilimsel Bir Yaklaşım*. Ankara: Kurmay.